

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים נפיק (קידושין 5.)

סיכומי דף היומי
 מערכת: 073-249-0403
 sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
 הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
 נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
 300

גליון זה הוקדש
 לזכרון עולם לעילוי נשמתה של האשה החשובה
 מרת ברכה פרוש נ"ה בת הרה"ח רבי פינחס אליעזר פקשר ז"ל
 נלב"ע י"ב תמוז תשס"ו

גיטין דף מ"ו . יום שב"ק פרשת בלק י"ב תמוז תשפ"ג

דף מ"ו - ע"א

המוציא אשתו משום שם רע או משום נדר לא יחזיר, הטעם
 שלא יחזיר לרבי מאיר שמא תלך ותינשא לאחר ונמצאו
 הדברים בדאין ויאמר אילו הייתי יודע לא הייתי מגרשה
 ונמצא גט בטל ובניה ממזרים (לתוס': אינו אלא לעז בעלמא, ואין הגט בטל
 ואין בניה ממזרים).

ודוקא אם אמר לה בשעת גירושין שמוציאה משום שם רע
 ומשום נדר, לפיכך אומרים לו קודם גירושין הוי יודע שהמוציא
 אשתו משום שם רע ונדר לא יחזיר, וכיון שגירשה לאח"כ שוב
 אינו יכול לקלקלה שמגלה דעתו שלא גירשה משום כך, ואם
 לא אמר שמוציאה מטעם כן יחזיר שאינו יכול לקלקלה, לרבי
 אלעזר ברבי יוסי משום קנס תקנו שלא יחזיר שלא יהיו בנות
 ישראל פרוצות בעריות ובנדרים ובין אמר לה שמגרשה משום
 כך בין לא אמר לה לא יחזיר, ותקנו חכמים שיאמר לה הוי
 יודעת שמשום שם רע ונדר אני מוציאך.

לרבי יהודה נדר שהודר ברבים אין לו הפרה, שכתוב
 בגבעונים 'ולא הכום בני ישראל כי נשבעו להם נשיאי העדה'
 (לא תחיה כל נשמה נאמר רק באין באים להשלים). משמע שלא היו יכולים
 להפר נדרם משום שהודר ברבים, ולרבנן דיש לו הפרה מה
 שלא הכו משום קידוש השם שלא יאמרו העכו"ם שעברו על
 שבועתם.

נדר שהודר ברבים - לרב נחמן היינו ג' שכתוב 'מיים רבים'
 וכיון שימים היינו שנים על כרחך רבים היינו ג', לרבי יצחק
 היינו עשרה שכתוב 'כי נשבעו להם נשיאי העדה', ועדה היינו
 עשרה כמו שמצינו אצל מרגלים שכתוב 'עדה הרעה' והיינו
 עשרה.

לר"מ כל נדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר, שסובר אדם
 רוצה ואינו מקפיד שתתבזה אשתו בבית דין, ויכול לקלקלה
 ולומר אילו הייתי יודע שחכם יכול להתיר לא הייתי מגרשה,
 אבל אם יכול להפר בלי בית דין אינו אסור להחזירה שהרי היה
 יכול להפר ולא היפר, לרבי אלעזר נדר שצריך חקירת חכם
 אינו יכול לקלקלה שסובר שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו
 בבית דין, אבל נדר שאין צריך חקירת חכם יכול לקלקלה
 ולומר אילו הייתי יודע שהייתי יכול להפר לא הייתי מגרשיך
 ואסרו להחזיר נדר שצריך חקירת חכם משום נדר שאינו צריך
 חקירת חכם.

דף מ"ו - ע"ב

בעל שאמר יאסרו כל פירות שבעולם עלי אם איני מגרשיך
 וגרשה יכול להחזירה שאין בזו משום תיקון העולם שאין בו
 חשש קלקול, ואין אוסרים אותו משום שכל הנודר כאילו בנה
 במה והמקיימו כאילו הקריב עליה קרבן.

משנה. המוציא אשתו משום איילונית צריכה גט שהרי בעל
 לשם קידושין גם אם תהיה איילונית, לשמואל לפי התנאים
 שחוששים לקלקול במוציאה משום שם רע ונדר גם כאן
 חוששים לקלקול ולא יחזור ששוא תינשא ותלד ויאמר אילו
 הייתי יודע לא הייתי מגרשיך לפיכך אומרים לו קודם גירושין
 הוי יודע שהמוציא אשתו משום איילונית לא יחזיר, ולרבי
 יהודה שאינו חושש לקלקול במוציאה משום שם רע ונדר גם
 כאן אינו חושש, לאביי גם רבי יהודה מודה כאן שחוששים
 לקלקול והטעם שסובר שגנר שלא הודר ברבים יחזיר משום
 שגנר שצריך חקירת חכם לא יקלקלה שסובר כרבי מאיר
 שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין, ונדר שאינו צריך
 חקירת חכם סובר כר"א שלא יקלקלה שיוודע שיכול להפר,
לר"ב לר"מ לא חוששים שיקלקלה אם לא כפל התנאי
 שמגרשה משום שהיא איילונית שסובר שכל תנאי שאינו כפל
 כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי.

המוציא אשתו משום איילונית ונשאת לאחר והיו לה בנים
 והיא תובעת כתובתה לרבי יהודה אומר לה אילו ידעתי לא
 הייתי מגרשיך.

משנה . המוכר את עצמו ובניו לעובדי כוכבים אם שנה
 ושילש אין פודים אותו, ופודים את הבנים לאחר מיתת אביהם.

גיטין דף מ"ז . יום א' פרשת פינחס י"ג תמוז תשפ"ג

דף מ"ז - ע"א

המוכר עצמו לעכו"ם אין פודים אותו אפילו במקום שיש
 סכנת מיתה אם הוא מומר לאכול נבילות להכעיס.

משנה . עכו"ם שקנה קרקע בארץ ישראל - לרבה לא
 הפקיעה מקדושתה שלא תתחייב במעשר וישראל הקונה
 פירותיה צריך לעשר שנאמר 'כי לי הארץ' לי קדושת הארץ,
 ויש לעכו"ם קנין לחפור בה בורות שיחים ומערות שנאמר
 'הארץ נתן לבני אדם' לכל צרכיהם, לר"א יש קנין לעכו"ם
 בארץ ישראל להפקיע מידי מעשר שנאמר 'ראשית דגנך'
 שמשמע ולא דגן עכו"ם משום שקנינו מפקיע מקדושתה,
 אבל אין לו בה קנין לחפור בורות שיחים ומערות שנאמר 'לה'
 הארץ', לרבה דגנך אינו למעט דגן עכו"ם אלא דיגון עכו"ם
 שאם הוא של עכו"ם בשעת מירוח שהוא גמר מלאכה לחיוב
 מעשר פטור.

ישראל המניח לקט שכחה ופאה - הרי הם הפקר לישראל
 ולא לעכו"ם, ואם ליקטו עכו"ם ומכרם לישראל חייב לעשר
 אלא אם הפקיר ישראל הראשון כשהיה בשדהו.

יש קנין לעכו"ם בסוריא, להפקיע מידי מעשר שמעשר שלו
 מדרבנן למ"ד כיבוש יחיד לא שמיה כיבוש.

ישראל שלקח שדה זרועה מעכו"ם במקום שקניין העכו"ם
 מפקיע מידי מעשר והשהה אצלו עד שהביאה שלישי וחזר

ומכרה לעכו"ם אם בא ישראל ולקח הפירות מן העכו"ם ומירח חייב במעשר, שגמר מלאכה לחיוב מעשר היה ביד ישראל.

דף מ"ז - ע"ב

ישראל ועכו"ם שלקחו שדה בשותפות במקום שיש קנין לעכו"ם להפקיע מידי מעשר טבל וחולין מעורבים זה בזה, לרבי אף לאחר שחילק שסובר אין ברירה ועדיין עומד בספק וצריך לעשרן מיניה וביה שמעשר מן החיוב שבו על החיוב שבו אבל לא מטבל גמור עליו ולא ממנו על טבל גמור (לתוס': אי מעשר מיניה וביה שמו מעשר מחלקו והשאר חלקו על עכו"ם, ויכול לתקנם שיפריש ממקום אחר)

לרשב"ג יש ברירה ושל ישראל חייב ושל עכו"ם פטור.

המוכר שדהו לעובד כוכבים לוקח ומביא ממנו ביכורים מפני תיקון העולם (לתוס': לא קונסים המוכר שיחזור ויקנה מן העכו"ם כדי להביא ביכורים, רק כל הלוקח ממנו מביא ביכורים). או משום דיש קנין לעכו"ם להפקיע מקדושתה לכן תקנו כן שלא יהא רגיל למכור קרקע בארץ ישראל לעכו"ם, ואם אין קנין לעכו"ם להפקיע מידי מעשר ומידי מצות ביכורים חייב לקנות ממנו מדאורייתא, התחילו למכור להם כיון שראו שאין מפקיע מקדושתם בכך ואין נענשים כשמוכרים להם, והיו משתקעים ביד העכו"ם שלא פדה ותקנו שלא להביא מהם ביכורים, כיון שראו שאם כל זה יש שמוכרים להם ואינו חוזר ופודה חזרו ותקנו שיקנה מהם להביא ביכורים.

המוכר שדהו שיאכל הלוקח פירות עד עשר שנים ואח"כ תחזור הקרקע לבעליה, לרבי יוחנן מביא וקורא שקנין הפירות כקנין הגוף דמי ויכול לומר מראשית פרי האדמה אשר נתת לי, לריש לקיש מביא ואינו קורא שקנין פירות אינו כקנין הגוף.

בביכורים כתיב 'ולביתך' ולומדים מזה שבעל מביא ביכורים מנכסי מלוג שהכניסה לו אשתו אע"פ שאין לו בהם אלא קנין פירות, רבי יוחנן למד מזה שקנין פירות כקנין הגוף, לריש לקיש ממה שצריך פסוק לכך מכלל שבעלמא לאו כקנין הגוף דמי.

בצר ביכורים ושגר ביד שליח מביא ואינו קורא שאינו יכול לומר אשר נתת לי, מת השליח בדרך וחזר והביא הוא עצמו מביא ואינו קורא שנאמר ולקחת והבאת עד שתהא לקיחה והבאה באחד.

היה מביא ביכורי נכסי מלוג ושמע שמתה אשתו וירשה מביא וקורא לריש לקיש שקנין פירות אינו כקנין הגוף דווקא מתה שירש גוף הקרקע, לרבי יוחנן שקנין פירות כקנין הגוף דמי גם אם לא מתה, אך ס"ד שמתה שלא יקרא שלא הוי כלקיחה והבאה באחד, קמ"ל שגם אם מתה מביא וקורא.

גיטין דף מ"ח. יום ב' פרשת פינחס י"ד תמוז תשפ"ג

יום זה הוקדש לזכרון עולם לעילוי נשמת האברך הרה"ח ר' אליהו קרעפיל ב"ר ברוך הנו"מ מאריא ז"ל נלב"ע בלי זש"ק ביום י"ד תמוז תשפ"א ת. נ. צ. ב. ה.

דף מ"ח - ע"א

המוכר שדה בזמן שהיובל נוהג שכל מכירת קרקע היא לפירות שהרי הגוף חוזר ביובל, לרבי יוחנן מביא וקורא שקנין פירות כקנין הגוף, לריש לקיש מביא ואינו קורא שקנין הפירות אינו כקנין הגוף, אע"פ שירד על דעת לקנות גוף הקרקע, ורבי יוחנן סובר שקנין פירות כקנין הגוף דמי גם אם ירד רק לקנות הפירות.

הקונה אילן וקרקעו או שלשה אילנות שקנה הקרקע מביא

וקורא, לריש לקיש רק בזמן שאין היובל נוהג שאין השדה חוזרת ביובל.

לרב חסדא מה שסובר ריש לקיש שהמביא ביכורים בזמן שהיובל נוהג מביא ואינו קורא היינו רק מיובל שני שמנו ישראל ואילך שכבר הורגלו להחזיר קרקעות שסמכא דעתו של מוכר דודאי יחזור לו ולקוח בטוח שיחזירנה, אבל ביובל ראשון מביא וקורא.

'ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו יקדיש לה' אשר לא משדה אחוזתו יתור הוא, קנה שדה מאביו ומת אביו לא ירש בשדה זו כלום שקנין פירות כקנין הגוף דמי, ולכן לרבי מאיר אם הקדישה ואח"כ מת אביו חוזרת לו כשיוצאה ביובל כדין הקדיש שדה מקנה, אבל מת אביו ואח"כ הקדישה אינה חוזרת לו וכדין הקדיש שדה אחוזה מכח יתור הקרא, לרבי יהודה ורבי שמעון גם אם הקדיש ואח"כ מת אביו דינה כשדה אחוזה, ממה שכתוב אשר לא משדה אחוזתו ולא כתיב אשר לא אחוזתו.

לרבי יוחנן שאחים שחלקו לקוחות הם שאין ברירה ומחזירים זה לזה ביובל, אף על פי כן מביאים וקורים שסובר שקנין פירות כקנין הגוף, ואילו לא היה סובר שקנין הגוף הוא לא היה קורא אלא אם היה יורש אחד בן יורש אחד עד יהושע (ק"ל קנין פירות כקנין הגוף, רק בכתב לבנו מהיום ולאחר מיתה קיימ"ל שאינו כקנין הגוף דמי, שאר אמוראים חולקים על רבי יוחנן שאע"ג שאחים כלקוחות אין מחזירים זה לזה ביובל שדווקא מכר אמר רחמנא שיחזיר ולא ירושה ומתנה).

רבא הביא ראייה מפסוק כדעת ריש לקיש ממה שכתוב בשנת היובל 'במספר שני תבואות ימכר לך' משמע שאינו מוכר הקרקע אלא תבואות של כל שנה, וממה שתניא שבכור נוטל פי שנים בשדה החוזרת לאחים מחמת שמכרה אביהם שלא מכר אלא הפירות הוא היה מוחזק בקרקע לפני מותו הפירות והיה האב מוחזק בקרקע לפני מותו (מיהו רבא עצמו לא ס"ל כר"ל).

דף מ"ח - ע"ב

בעל הבא לידן בנכסי אשתו צריך הרשאה מאשתו, אע"פ שיש לו בהם קנין פירות שאינו כקנין הגוף הוא, אבל אם יש לו תביעה על הפירות יכול לידון עמו גם על גוף.

הדרן עלך פרק השולח

פרק חמישי - הניזקין

משנה. הניזקין גובים דמי נזקם מעידית, בעל חוב מבינונית, כתובת אשה מזיבורית מפני תיקון העולם, לר"מ כתובת אשה מבינונית.

מדאורייתא ניזק גובה מעידית, ואם עידית של ניזק כזיבורית המזיק, לרבי עקיבא נותן המזיק מעידית שלו, לרבי ישמעאל מדאורייתא נותן לו מזיבורית שלו כיון שהיא כעידית של ניזק, ומפני תיקון העולם נותן לו עידית המזיק.

אין נפרעים מנכסים משועבדים במקום שיש נכסים בני חורין אפילו הם זיבורית מפני תיקון העולם.

אין גובים מנכסי יתומים אלא מזיבורית מפני תיקון העולם.

לוקח קרקע מן הגזלן ואכל פירות והשביחה, כשהגזלן מוציא ממנו וחוזר הלוקח על המוכר לו גובה דמי הקרקע מנכסים משועבדים שהרי כתב לו שטר מכירה באחריות והרי היא כמלווה בשטר, ואת הפירות והשבח מנכסים בני חורין.

המוציא מציאה ומחזירה והבעלים אומרים שלא החזיר כולה לא ישבע מפני תיקון העולם.

אכל ערוגה בין ערוגות כחושות ושמנות ולא יודעים אם אכל כחושיה או שמינה, לרב אידי בר אבין זה חידוש הפסוק שמיטב שדהו ישלם שמשלם כערוגה שמינה מספק, לרבא במקום ספק אומרים המוציא מחבירו עליו הראיה.

הוקדש ליומא דהילולא של רבינו
חיים ב"ר משה בן עטר
'האור החיים הקדוש'
ע"כ כולל יום שישי 'אור אליהו'
ללימוד ספר אור החיים הקדוש

דף מ"ט - ע"א

'מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם' לרבי עקיבא היינו מיטב של מי שמשלם והוא המזיק, ולרבי ישמעאל משלם כמיטב הניזק שלומדים מגזירה שווה משדה האמור בפסוק ובער בשדה אחר והיינו שדה של ניזק, ודווקא אם מיטב הניזק כזיבורית המזיק אבל אם זיבורית המזיק הוא פחות מעידית הניזק צריך המזיק לשלם ממיטב המזיק וכפשטות משמעות הפסוק מיטב שדהו ישלם.

'שור רעהו' ולא שור של הקדש, לחכמים בין של הדיוט שנגח להקדש ובין של הקדש שנגח להדיוט פטור, לר"ש בן מנסיא של הקדש שנגח להדיוט פטור והדיוט להקדש בין תם בין מועד משלם נזק שלם, וכן סובר רבי עקיבא.

דף מ"ט - ע"ב

מה שכתוב במשנה שגובים ממיטב מפני תיקון העולם, לרבינא היינו כדעת רבי עקיבא שמן התורה גובים מעידית המזיק ורבי עקיבא דרש טעם הקרא שגובים מעידית כדי שיאמר אדם למה אני גוזל וחומס למחר בית דין יורדים לנכסי ונוטלים שדה נאה שלי.

בעל חוב גובה מבינונית כדי שלא יראה אדם לחבירו שדה ודירה נאה ויאמר אקפוץ ואלונו כדי שאגבנו בחובי, ולא מזיבורית שלא תנעל דלת בפני לווים.

כתובת אשה לרבי יהודה מזיבורית שיותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להינשא, לרבי מאיר בבינונית.

תקנו רבנן כתובה ממנו כשהוא מוציאה ולא תקנו ממנה כשהיא גורמת הגט, שהאיש מוציאה מרצונה ושלא לרצונה והאשה מוציאו רק לרצונה.

למר זוטרא כתובת אשה מיניה דידיה גובה מבינונית גם לרבי יהודה, ומחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה היינו מיתומים, שלרבי יהודה מזיבורית כדין שאר חובות שגובים מיתומים מזיבורית, וכן אם גובה מערב קבלן, לרבי מאיר מבינונית כדי שיהיו אנשים נושאים חן בעיני הנשים ואינו דומה לשאר חובות, הגמרא דוחה שיטת מר זוטרא שמשמעות הברייתא הוא שלרבי יהודה גובים מזיבורית גם מיניה דידיה, ממה שנאמר שטעמו הוא שיותר ממה שהאיש רוצה לישא האשה רוצה להינשא וטעם זה שייך גם מיניה דידיה.

ערב קבלן על הכתובה היינו שהתפיס האיש לאשה מטלטלים לכתובה והיא מסרתם לערב והוא החזירם לאיש, יש מי שאומר שאינו משתעבד אלא אם יש לאיש קרקע בשעה שנתחייב בכתובה שאז סמוך הערב וגמר ומשעבד נפשו (ואכ"כ אשתדוף ואז גובים מהערב, אבל אם יש לאיש קרקע גם בשעת הגט אין גובים מהערב).

ולפי האיבעית אימא אם הערב הוא אבי האיש נשתעבד גם אם אין לבנו קרקעות בשעה שנתחייב בכתובה (ואם הערב לקח המעות מיד המלווה ונתנו ביד הלוה גובה מן הערב אפילו יש ללוה קרקע בשעת פירעון, ולתוס' ה"ה כל קבלן, ורק בערב סתם הדין הוא שאין גובים ממנו אלא אם אין ללוה).

דף נ' - ע"א

ערב בכתובה דברי הכל לא משתעבד שלא נתכוון להשתעבד אלא כדי שישאו, כיון שהיא לא הוציאה כלום משלה, קבלן על חוב לכו"ע משתעבד, ונחלקו בערב על חיוב וקבלן על כתובה, אם משתעבד כשאינ נכסים למחייב, ולהלכה משתעבד.

מלוה שהתנה עם הלוה לגבות מן העידית ומת הלוה, לרב נחמן גובה מן הזיבורית, וכן הוכיח אביי מכל בעל חוב שדינו לגבות מבינונית ואעפ"כ מן היתומים גובה מזיבורית, לרבא אם התנה לגבות מן העידית גובה מן העידית כיון שנשתעבד מדאורייתא שנאמר 'אנכי אערבנו', ואין ראייה מכל בעל חוב שדינו מדאורייתא לגבות מזיבורית ומה שגובה מבינונית היינו מתקנת חכמים שלא תנעל דלת בפני לווים, אבל מיתומים לא תקנו כן.

מת המזיק לרב נחמן ואביי גובה מזיבורית של יתומים, לרבא גובה מעידית כדין כיון שמשועבד לו מדאורייתא, ולפי רבי ישמעאל בעידית בניזק כזיבורית המזיק מעיקר דין דאורייתא גובה מזיבורית המזיק, וחכמים תיקנו שגובה מעידית המזיק, אם מת המזיק גובים מזיבורית שלו כדין דאורייתא.

הזיק זיבורית גובה מעידית ואפילו מעדי עידית, אם נשתדוף העידי עידיות ועדיין יש לו עידית בינונית וזיבורית מעיקר הדין יכול לדחותו לזיבורית אלא מפני תיקון העולם גובה מן הבינונית, ואם מת המזיק גובה מזיבורית גם לרבא כיון שמדאורייתא אין לו שיעבוד על העידית ובינונית (לתוס') מדאורייתא משועבדים לו, ואם המזיק העמיד בהמותיו לרעות על קרקעות הניזק העומד למרעה אין דינו כניזק לשלם מיטב אלא דינו כבעל חוב, ואם מת המזיק גובים מזיבורית).

תקנת חכמים שאין גובים מנכסי יתומים אלא מזיבורית היינו משום שמדאורייתא בעל חוב גובה מזיבורית ותקנו רבנן שלא תנעל דלת בפני לווין יגבה מבינונית, אבל אם מת הלוה גובה מזיבורית אפילו מיתומים גדולים שאינו עולה על דעת המלווה ששמא ימות הלוה ולא יגבה מעידית שתנעל דלת משום כן.

הבא להיפרע מנכסי יתומים תקנו חכמים שאפילו יש לו שטר לא יגבה אלא בשבועה אפילו אם היתומים הם גדולים.

דף נ' - ע"ב

איבעיא, קרקע שיש עליו שעבוד שנתנו במתנה האם בעל חוב גובה ממנו במקום שיש בני חורין, האם חכמים תקנו שאין גובים ממשועבדים במקום שיש בני חורין היינו רק בלוקח השדה משום שלא יפסידו הלקוחות, או גם מקבל מתנה דומה ללוקח שעל כרחק המקבל נתן לו איזה הנאה שאם לא כן לא היה נותן לו מתנה.

שכיב מרע שאמר תנו מאתיים זוז לפלוני שאני חייב לו וג' מאות לפלוני וד' מאות לפלוני לא אומרים שכל הקודם בשטר צואה זכה ליקדם שלא יקחו אחרונים אלא מה ששייר הראשון, כיון שלא אמר אחריו לפלוני, לפיכך אם יצא שטר של חוב מוקדם גובים מכולם, אבל אמר תנו מאתיים זוז לפלוני ואחריו לפלוני וכו' כל הקודם בשטר צוואה זכה לפיכך יצא עליו שטר חוב מוקדם גובה מהאחרון אין לו גובה משלפניו אין לו גובה משלפני פניו.

אין מוציאים לאכילת פירות ולשבח קרקעות מנכסים משועבדים לריש לקיש לפי שאין כתובים והוא כמלווה על פה, לרבי חנינא לפי שאין קצובים.

דף נ"א - ע"א

איבעיא מה שאמר רבי חנינא שאין גובים ממשועבדים לאכילת פירות משום שאין דמיו קצובים אם כוונתו לומר שאין כתובים וקצובים, או שאין קצובים לבד, אבל אם הוא קצוב אע"פ שאינו כתוב כגון מלוה על פה גובה ממשעבדי (לתוס': מלוה על פה גובה מבני חרי שמאן דזיף בצנעא זיף, וספיקת הש"ס הוא בשאר חובות כמכר שעושים בפהרסא). ועישור נכסים לנדוניה של יתומה מוציאים ממשועבדים אע"פ שקצוב ולא כתוב שיש לה קול שמשעה שמת האב הכל יודעים שהבת נוטלת עישור נכסים.

קנו מיד הבעל לזון בת אשתו חמש שנים גובה מנכסים משועבדים שקצובים אע"פ שאינם כתובים משום שסתם קנין לכתובה עומד, אבל אם קנו מידו על חיוב מזונות בתו ומת אינן גובים ממשועבדים כיון שאוכלת בלאו הכי מתנאי ב"ד חוששים שמא התפיסה מעות לפני מותו שיהא בידה לזון מהם (אבל גובים מבני חורין ולא חוששים לצררי).

הקונה שדה גזולה מגזלן והשביחה ואחר כך מכר הגזלן אחת קרקעותיו, וחזר הנגזל על לוקח הראשון והוציא השדה הגזולה מידו חוזר הלוקח הראשון ומוציא שיעור השבח מלוקח שני שהכל יודעים שהגזלן מכר לו שדה הגזולה באחריות והשבח היה קיים בשעה שקנה לוקח השני שדהו.

דף נ"א - ע"ב

מודה במקצת צריך להישבע, שאין לו מיגו להיות נאמן על השאר שהרי יכול לכפור הכל חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, לא אומרים שכיון שחושדים אותו שכופר במקצת הרי הוא חשוד גם על שבועה שאינו חשוד על הממון שהרי לא כפר בכולו והטעם שלא הודה בכל המנה משום שדוחה התשלום עד שיהיה לו לשלם.

חייב אני מנה לאביך ופרעתי לו חציו פטור משבועת מודה במקצת שמשיב אבידה הוא, ואם בנו תובעו כל המנה לחכמים אינו נשבע כיון שיש לו מיגו שהיה יכול לכפור הכל שסוברים דבבנו היה יכול להעיז וא"כ הוא משיב אבידה ופטור מן השבועה, **לרבי אליעזר בן יעקב** גם בבנו אינו מעיז ואינו משיב אבידה.

התובע מחבירו שני כיסים מצאת לי והנתבע אומר לא מצאתי אלא אחד לפי רבי יצחק נשבע כיון שהלה תובעו אינו מעיז פניו לכפור בו וכשיטת רבי אליעזר בן יעקב, אבל אם תובעו שני שוורים קשורים מצאת לי והלה אומר לא היה אלא אחד אינו נשבע ששוורים יכולים להינתק זה מזה וטענת התובע הוא טענת שמא, ואם טוען שני שוורים קשורים מצאת והלה אומר מצאתי והחזרתי אחד נשבע.

אין נשבעים על טענת חרש שוטה וקטן שכתוב בפרשת שבועת מודה במקצת 'איש', אבל בא בטענת אביו **לרבי אליעזר בן יעקב** נשבע אפילו הוא קטן (לתוס' אין נשבעים על טענת קטן גם אם בא על טענת אביו). לחכמים אינו נשבע לו על טענת אביו אפילו אם הבן גדול.

דף נ"ב - ע"א

אפוטרופוס חייב לתרום ולעשר פירות של יתומים קטנים כדי להאכילם ואע"פ שלא נתמנה להם אפוטרופוס לא מאביהם ולא מבית דין אלא סמכו עליו לעשות על פיו אפילו הכי דינו כאפוטרופוס.

'כן תרימו גם אתם' ולא התורם את שאינו שלו ואין שותף יכול לתרום על חלק חבירו שלא מדעתו, ולא אריס על חלק בעל הבית, ולא אפוטרופוס בפירות היתומים להניח התבואה באוצר עד שיגדלו.

אפוטרופוסים מוכרים עבור היתומים בהמה עבדים שפחות בתים שדות כרמים פירות יינות שמנים וסלתות להאכיל ולא להניח המעות, ועושים להם לולב ערבה סוכה ציצית שופר ספר תורה תפילין מגילה, ודווקא דברים שיש להם קצבה אבל לא דברים שאין לו קצבה כגון צדקה פדיון שבויים תנחומי אבלים, שהם מצויים תמיד ונכסיהם כלים.

אין אפוטרופוסים רשאים לדון עם הבא לעורר על נכסי יתומים שמא יתחייבו בטענותיהם ולכשיגדלו ידונו עמו, אבל לדון לזכות שבבילם ידונו ואם נתחייבו אין היתומים נפסדים.

אין אפוטרופוסים רשאים למכור ברחוק ולגאול בקרוב ברעה ולגאול ביפה שמא ישתדפו השדות, ולא ימכור שדות ולקחת עבדים, ולמכור עבדים לקחת שדות לת"ק מוכרים לרשב"ג לא ימכור שמא יצא ערעור על העבדים.

אין אפוטרופוסים רשאים להוציא עבדים לחירות, לת"ק אפילו אם העבדים פודים את עצמם בממון שניתן להם על מנת שאין לרבן רשות בהם, אבל מוכרים אותם לאחרים לתקנת היתומים כגון להאכילם או לקחת שדות והלוקחים מוציאים אותם לחירות, לרשב"ג העבדים פודים את עצמם מיד האפוטרופוס דהוה כמוכר את העבד לעצמו.

אין עושים אפוטרופוס לא נשים שאין דרכם לצאת ולבוא ולטרוח, ולא עבדים שאינם נאמנים, ולא קטנים שאינם בני דעת, אבל רשות ביד אבי יתומים למנותן.

ר"מ מנע אפוטרופוס מלמכור קרקעות ולקנות עבדים, אע"פ שהראו לו בחלום אני להרוס ואתה לבנות, משום דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין.

השטן היה מתגרה בשני בתים בכל ערב שבת, רבי מאיר הגיע לשם בשלשה ערבי שבתות ועשה ביניהם שלום שמע לשטן שאומר ווי שהוציאו רבי מאיר מביתו.

אפוטרופוס אחד מכר קרקעות וקנה שוורים ולא מחה בו רבי יהושע בן לוי משום שרבי יוסי אמר שמימי לא קרא אשתו אשתי אלא ביתי שכל צרכי הבית נעשים על ידיה והיא עיקר הבית, ולשורו קרא שדי שהוא עיקרו של שדה.

אפוטרופוס שסמכו אצלו יתומים אע"פ שלא נתמנה על פי בית דין או אביהם דינו כאפוטרופוס למכור מנכסיהם לצורכם.

יתומים שמכרו ונתייקר אם הלוקח קנה במשיכה ולא פרע מעות יכולים לחזור שנכסי יתומים הם כהקדש שנקנים בכסף ולא במשיכה, וכן אם נתן כסף ונתייקר יכולים לחזור שלא יהא כח הדיוט חמור מהקדש שהרי הדיוט יכולים לחזור בהם, זול אם קנה במשיכה לא יהא כח הדיוט חמור מהקדש ואין הלוקח יכול לחזור, אם נתן מעות לא אומרים בכה"ג שנכסי יתומים הם כהקדש שקנה בדמים שלפעמים צריכים למעות ולא יתנו להם הלוקחים עד שיתנו הפירות.

יתומים שקנו ונתייקר אם קנו במשיכה אין המוכר יכול לחזור בו שלא יהא כח הדיוט חמור מהקדש שהדיוט אינו יכול לחזור, נתנו מעות לא אומרים בכה"ג שנכסי יתומים הם כהקדש שקונה בדמים שאם כן יאמר הלוקח שנשרפו חטיף בעליה, זול אם קנו במשיכה לא אומרים בכה"ג שנכסי יתומים הם כהקדש שקונה רק בדמים ויכולים לחזור שלפעמים הם צריכים לפירות ולא יתנו להם עד שישלמו מעות.

דף נ"ב - ע"ב

מוכרים קרקע של יתומים בלי הכרזת שלושים יום לצורך תשלומי מס מפני שגבאי המלך נחוץ, למזונותם ולצורך קבורה.

רב נחמן לא מנע אפוטרופוס ללבוש מנכסי היתומים שצורך היתומים הוא שיהא נראה כאדם חשוב ודבריו יהיו נשמעים, ואם ראו שאוכל ושותה באופן שאינו אמוד לכך אין חושדים אותו אלא תולים שמצא מציאה, ואם יש עדים שמפסיד נכסי היתומים נחלקו אם מסלקים אותו, ולהלכה מסלקים אותו.

אפוטרופוס שמינהו אבי יתומים לת"ק ישבע שאם לא היה לו הנאה מאביהם לא היה אפוטרופוס ומשום שבועה לא ימנע את עצמו, וכן תני ישבע מפני שהוא כנושא שכר, מינהו בית דין לא ישבע שהסכים להיות אפוטרופוס רק לעשות טובת חנינם לבית דין ומשום שבועה ימנע את עצמו, **לאבא שאול מינהו בית דין ישבע** שלא ימנע משום כך שיש לו טובת הנאה מזה שיצא עליו קול שנאמן הוא שהרי בית דין סומכים עליו, **מינהו אביהם** לא ישבע שאהבה וריעות בעלמא היה ביניהם ומשום שבועה ימנע את עצמו, **לשמואל הלכה** כאבא שאול, **לרבי אליעזר בן יעקב** שניהם נשבעים, ומסיים הברייתא שהלכה כמותו (הלכה כאבא שאול, משיביעין רק שלא עייב ואין נשבעין שלא פשע, אך אם פשע חייב לשלם).